

MUZEJNÍ

SPOLEK
V UHERSKÉM HRADIŠTI
občanské sdružení

SPOLKOVÝ ZPRAVODAJ

číslo 20., březen 2024

Valná hromada Muzejního spolku v Uh. Hradišti 2. března 2023

V plánovaném čase zahájení bylo přítomno 57 členů, tj. méně než 50 %. Předseda valnou hromadu proto ukončil s tím, že po 30 minutách je možno jednat i s touto nižší účastí.

Opakované valné hromadě pak předložil program:

1. Zahájení
2. Volba mandátové, volební a návrhové komise
3. Zpráva o činnosti předsednictva a plnění programu činnosti v roce 2022
4. Zpráva o hospodaření spolku za rok 2022
5. Zpráva revizní komise
6. Zpráva o stavu členské základny k datu konání valné hromady
7. Doplňující volba předsednictva
8. Návrh programu činnosti na rok 2023
9. Diskuse
10. Závěr

Program byl jednomyslně schválen.

Do **mandátové, volební a návrhové komise** byli navrženi a jednomyslně zvoleni: Ing. Jaroslav Hrabec, Ing. Kateřina Vašků, Mgr. Radomír Válek.

Mandátová komise vyhlásila poté skutečný počet přítomných 57 členů a prohlásila valnou hromadu za usnášeníschopnou.

V dalším vystoupil předseda spolku se **zprávou o činnosti předsednictva** a plnění ročního programu.

Před vlastní zprávou vyzval přítomné, aby tichou vzpomínkou uctili zesnulého člena spolku MVDr. Jana Machálka.

Dále je citována přednesená zpráva:

Předsednictvo se během roku sešlo třikrát, pro operativní řešení dílčích problémů se průběžně využívala elektronická pošta. Především se jednalo o upřesnění ročního programu a realizaci jednotlivých akcí. S tím souviselo schvalování honorářů pro přednášející, průvodce a další spolupracovníky. Projednávaly se též nové přihlášky – vždy s kladným výsledkem. Zákonem byla spolku zřízena datová schránka, její správy se ujala Mgr. Mátlová.

Začátkem letošního roku oznámila Ing. Hana Zemanová, že odstupuje z předsednictva spolku, proto dnes zařazena doplňující volba. Paní Hana Zemanová působila v předsednictvu našeho spolku od valné hromady v roce 2007. Dovolte, abych jí jménem nejen předsednictva, ale všech, za její práci poděkoval.

Jsem rád, že mohu konstatovat, že program schválený valnou hromadou na rok 2022 byl úspěšně splněn s jedinou změnou.

První akcí byla již 10. února přednáška PhDr. Pavla Popelky, CSc. a Mgr. Marty Kondrové s názvem Mečové tance našeho regionu. Kdo jiný by toto téma mohl lépe zpracovat než rodověrný Straňan a vnuk jednoho z řady straňanských fašancářských gazdů. Probral je od prvních zmínek z roku 1784 o tanci s meči předvedeném na zámku

v Uh. Ostrohu přes Národopisnou výstavu Československou v r. 1895, zájem Františka Bartoše a Leoše Janáčka k prof. Pospíšilovi, který mj. natočil v r. 1922 film. Tak se postupně dostávala tato jedinečná tradice do povědomí veřejnosti a podšable se objevily na folklorních festivalech, samozřejmě i ve Stráníci. Vznikl Festival fašanku ve Strání. Tanec, původně prováděný při obchůzce výhradně v domě, je dnes předváděn na venkovním prostranství.

Tradice tanců spojených s masopustem se udržela mimo Strání jen v Bystřici pod Lopeníkem a v Komni. V Komni nazývají tanečnický skakúny, v Bystřici jsou to bobkovníci. V každé z těchto obcí se liší použitými kroji, rekvizitami a provedením tance. Může být rozdílný počet tanečnicků, různě je pojata funkce gazdy jako vedoucího obchůzky. Časem se hudební doprovod, původně dvou hudců, gajdoše změnil na harmoniku nebo často na dechovou hudbu.

Historicky je zaznamenán mečový tanec i v dalších obcích Brodská, tam se ale neuchoval. Dostal se však do repertoáru četných folklorních souborů na celém Dolňácku.

Velmi významné je, že v roce 2021 byly masopustní mečové tance z Uherskobrodská zapsány do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Zlínského kraje.

Po stopách Čechů ve světě: osobnosti a metropole české Ameriky bylo téma další přednášky uskutečněné 9. března. Přednášejícím byl PhDr. Martin Nekola, Ph.D.

I když český národ nepatří k hybatelům dějin, Češi zanechali ve světě, tentokrát konkrétně v severní Americe, výrazné stopy.

Přednášející se zmínil o Joachimovi Gansovi, který se jako odborník na metalurgii vylodil v r. 1585, jako o prvním zaznamenaném Čechovi.

Prokazatelně usazeným Čechem v Americe byl Augustin Heřman, pobělohorský emigrant, vyučený kartograf, také korzár a posléze vážený občan Nového Amsterodamu. Vytvořil první velmi kvalitní mapu Marylandu a Virginie.

Zmíněn byl dále August Geringer, česko-americký tiskař, nakladatel a knihkupec. Od roku 1869 provozoval své nakladatelství a knihkupectví v Chicagu. Účastnil se veřejného života početné českoamerické komunity (Sokol) a byl oceňován jako úspěšný podnikatel, vlastenec a filantrop.

Významně se zvýšila emigrace z Rakouska od poloviny 19. století. Byl to následek politických a sociálních změn. Vedle rolníků, kteří šli za možnosti získání zemědělské půdy, se v rostoucích velkoměstech dobře prosadili čeští dělníci, stavební inženýři, sládkové, cukrovarníci, lékaři a odborníci v mnoha dalších odvětvích.

Adolf Joachim Sabath, nar. 1866, se postupně stal advokátem, soudcem, 23 let byl kongresmanem, pomáhal T. G. Masarykovi, prosazoval nezávislost Československa.

Neopomenutelný je samozřejmě Antonín Josef Čermák. Horník, majitel povoznictví v Chicagu. Rokem 1902 počala jeho politická kariéra, takže roku 1922 už byl radním okresu Cook County. Vrcholem jeho kariéry bylo zvolení za starostu Chicaga – první, který se nenarodil v Americe, první, co nebyl anglosaského původu. Úspěšně bojoval s mafií, podporoval v kampani Franklina Delano Roosevelta. Jak známo, podlehl následkům atentátu, pohřbu se zúčastnilo 25 tisíc lidí.

Dr. Nekola pojednal obsáhle činnost a význam krajských spolků, zejména Sokola, který se šířil od r. 1865, a už v roce 1893 uspořádal první slet. Ostatně účast amerických sokolů byla na našich sletech vždy pozoruhodná.

V závěru se zmínil, že se v současnosti ve světě k českému občanství hlásí cca 2,5 milionu

lidí. Rovněž jmenoval některé významné Čechy, kteří se v USA uplatnili – Madeleine Albrightovou, Jiřího Voskovce, Miloše Formana a další. Čestného občana našeho města Rudolfa Firkušného vynechal.

28. dubna se sešla nepočetná skupinka (25) zájemců, aby vyslechla přednášku PhDr. Karla Podolského **Osm pražských měsíců Reinharda Heydricha**. Vynikající rétor především probral životopis Reinharda Tristana Eugena Heydricha. Pro mnohé byla asi překvapivá informace o jeho původu z rodiny výrazně hudebně zaměřené. A možná i to, že ho ke vstupu do NSDAP a SS přiměla manželka.

V dalším se pak věnoval už Heydrichovu působení v Praze, počínaje vyhlášením stanného práva, zatčením předsedy vlády a popravami velitelů Obrany národa. Současně provedl četná hospodářská a administrativní opatření, jejichž součástí bylo dosazování říšských Němců a využití kolaborantů (Emanuel Moravec). Teror, který nastolil s cílem uplatnění konečného řešení („Čech v tomhle prostoru už nemá koneckonců co pohledávat...“), vedl k rozhodnutí exilové vlády Heydricha odstranit. Na následky atentátu skupiny Antropoid (Gabčík-Kubiš) pak 4. 6. 1942 zemřel.

25. června vyrazil Spolek na první zájezd **do Rymic a Holešova**. Prvním cílem bylo Muzeum v přírodě v Rymicích, obci nedaleko od Holešova. Je jedinečné svým složením, neboť zahrnuje originální ukázky venkovského bydlení minulých století spolu s ukázkami vrchnostenské správy v podobě tvrže, barokní sýpky a nedávno rekonstruovaného velkého hospodářského dvora. V něm se nás ujal PhDr. Petr Hlavačka, který byl pak naším velmi příjemným a znalým průvodcem. Trasa naší prohlídky směřovala nejprve do části Hejnice, kde je zachovaná skupina domků drobných zemědělců. Krásně udržované stavby z přelomu 18. a 19. stol., většinou z nepálených cihel s doškovými střechami a s dobovými interiéry. Skupina je doplněná větrným mlýnem německého typu, který byl jako jediná nepůvodní stavba přenesen z Bořenovic. Pokračovali jsme prohlídkou dalších selských stavení v centru obce, kde mimo malé sedlářské dílny je k shlédnutí i kovárna. Okruh jsme zakončili návštěvou zrekonstruované renesanční tvrže, v níž je umístěna expozice Brázdou času, přibližující poměry na venkově a dále expozice z dějin obce a též české archeologické společnosti. S naším průvodcem jsme se rozloučili ve dvoře, kde mimo velkých prostor depozitních je technické zázemí muzea. Rovněž je zde tematická výstava nazvaná, podle mě, nelogicky „Od kvásku ke klásku“ o výrobě chleba.

Obědovou přestávku jsme strávili v restauraci Starého pivovaru v Holešově a pak pokračovali do zámku. Tato holešovská dominanta poté, co od poloviny 17. stol. do r.1948 byla majetkem rodiny Rottalů, se posléze od restituentky dostala do majetku města. To postupně opravuje, rekonstruuje jak zámek, tak rozsáhlý park s jedinečnými kanály v podobě trojzubce. Interiéry nejsou dosud nijak vybaveny, ale nádherná salla terena, kaple, nebo velký sál stojí za návštěvu.

Cestou k dalšímu našemu cíli – Šachově synagoze – jsme se někteří zastavili v kostele Nanebevzetí Panny Marie, jehož přístavbou je vzácná Černá kaple, jedinečná stavba svého druhu z poloviny 18. stol. Výbudována jako pohřební kaple paní Marie Cecilie, manželky Františka Antonína z Rottalu, stala se rodinnou hrobkou.

Zdatnější a horku lépe odolávající členové naší výpravy zašli až na židovský hřbitov. Ten existuje pravděpodobně od poloviny 15. století, i když písemné zmínky jsou až ze století 17. Mezi asi 1500 náhrobky je nejvýznamnější tumba rabína Šabtaj-ha Kohena řečeného Šach.

Po něm se rovněž jmenuje synagoga, jejíž prohlídku jsme absolvovali s panem Bratislavem Brázdilem, správcem. Holešovská synagoga, snad jediná zachovaná tzv. polského typu, patří k nejvýznamnějším židovským památkám. V hlavním sále je nádherné kované řečniště. Z něho nám p. Brázdil řekl mnohé nejen o synagoze a holešovském ghettu, ale i o zvycích a o židovské historii. V prvním patře – původní ženské galerii – je instalována výstava o Židech na Moravě a v druhém pak se nachází Šachova studovna se vzácnými tisky.

Zájezd byl všemi účastníky hodnocen jako zdařilý a velmi zajímavý.

Na další poznávací zájezd vyrazil spolek v polovině prázdnin, 30. července, při čemž cílem byla **Třebíč a zámek v Jaroměřicích nad Rokytnou**. Ranní přepršky zahнала dr. Blanka Rašticová svou magickou silou, takže den byl nakonec docela příjemný. Začali jsme v Podklášteří, kde nás náš průvodce seznámil se základními údaji o městě. Podle autora textu ve Zpravodaji byl Martin Švehla mladý a sympatický, podle mě navíc ještě nepřilíši znalý. Úspěšně jsme s ním absolvovali prohlídku nejvýznamnější části židovského města – od Přední (staré) synagogy na Tichém náměstí s rabínským domem až k Zadní synagoze (nové), míjejíce při tom ukázky architektury typické pro ghetta. Zadní synagoga z r. 1669 zažila od r. 1926, kdy přestala být užívána k náboženským účelům, krušné časy – nejprve sklad koželužny, pak podobně jako velkomeziříčská synagoga, sklad zeleniny. Dnes je však krásně rekonstruovaná a plná zajímavých exponátů. Každého zaujme na ženské galerii velká maketa celého židovského města z doby před r. 1850. Dál po proudu řeky, kde plochu zástavby zužuje skalnatý svah Hrádku, jsme nešli, i když se tam nachází Subakova koželužna, svého času v monarchii nejvýznamnější zpracovna kůží.

Nejkratší cestou tedy do autobusu a vzhůru nad zámek do Centra Lihovar k obědu. Po něm následovala prohlídka baziliky sv. Prokopa. Ta byla vybudována v polovině 13. stol. jako součást benediktinského kláštera – nyní zámku a sídla Muzea Vysočiny. Monumentální románsko-gotická stavba, překrásná, počínaje severní předsíní, přes klenby hlavní lodi, chóru a rozsáhlé krypty až po jedinečně vyzdobenou opatskou kapli. Plni gotiky jsme přešli do baroka. Jaroměřický zámek spolu se zámeckým kostelem a rozsáhlým parkem, který dělí řeka, je dominantou města. Vývoj podobný mnoha šlechtickým sídlům: z tvrze renesanční zámek, pak přestavba na barokní honosné sídlo. Bylo tam plno barokní a rokokové krásy. Nevím, zda byl při prohlídce zmíněn František Václav Míča, kapelník u Questenbergů, autor první české opery O založení města Jaroměřic. Můj dojem z Jaroměřic dotváří neobvyklý mariánsko-trojčinný sloup na náměstí. A pak už jsme spokojeni uháněli kolem dukovanské elektrárny k domovu.

Pro náš spolek netypický byl poslední zájezd – na pozvání váženého našeho člena RNDr. Zdeňka Habrovanského jsme 3. září vyjeli oslavit 100. výročí založení **Šlechtitelské vinařské stanice v Polešovicích**. Protože byla plánována též degustace

ve Vinařském informačním centru, musel se počet účastníků přizpůsobit prostorovým možnostem Golanských výšin (přednáškového a degustačního sálu). Bylo to zajímavé, poučné a chutné. Jistě nejen já jsem odjížděl s pocitem obdivu a úcty k práci, kterou náš hostitel koná.

Podzim byl zasvěcen přednáškám.

První, 3. listopadu, byla věnována **archeologickým výzkumům na území města**. V první části Bc. Zdeněk Kuchař probral historii výzkumů. Vyjmenoval lokality a nálezy, které na nich v letech 1943–2021 učinili Karel Hanák, Robert Snášil, Jiří Novotný, Miroslav Vaškových, Dana Menoušková, Tomáš Chrástek, Jaroslav Bártík a další. Druhou část pak věnoval nejnovějšímu výzkumu v ulicích Prostřední a Mlýnská. Dvě sondy poskytly zajímavé nálezy od Velké Moravy přes středověk až po nedávnou dobu. Účastníci přednášky vznesli řadu otázek a mohli si některé nálezy prohlédnout.

Nemohl jsem se této přednášce zúčastnit, a tak nevím, zda byl zmíněn i výzkum z let 1955–1956 na Masarykově (tehdy Gottwaldově) náměstí před jeho celkovou rekonstrukcí. Jistě každý, kdo se narodil před rokem 1950, si pamatuje náměstí plné otevřených hrobů. A taky mě poněkud zamrazilo, když jsem si uvědomil, že jsem pamětníkem zmiňovaného výkopu pro protiletectvé kryty na náměstí v r. 1943.

Další plánovaná přednáška o archeologickém průzkumu na stavbě dálnice D55 se nemohla uskutečnit pro nemoc přednášejícího. Snad to letos 30. března vyjde.

Poslední loňskou akcí se stala 15. listopadu návštěva a komentovaná **prohlídka nového Cyrilmetodějského centra ve Starém Městě**. I když se hovoří o přístavbě Památníku Velké Moravy, spíš teď Památník vypadá jako satelit nové mohutné moderní budovy. Pokud by nebyl v sousedství modernistického chrámu sv. Ducha, troufl bych si říct, že do zástavby Jezuitské ulice nepatří. Přivítal nás vedoucí archeolog Slováckého muzea Mgr. Tomáš Chrástek, pak jsme ve dvou skupinách (tu druhou vedl Bc. Kuchař) prošli expozice Příběh Konstantina a Metoděje a Pravěk Uherskohradištska. Obě zajímavé nejen svým obsahem, ale i svou moderní prezentací. Mohli jsme nahlédnout i do depozitáře. Oba naši průvodci hovořili velmi poutavě a navrhuji, abychom jednali o opakování, aby i další členové mohli takto nahlédnout do výsledků práce našeho muzea.

Tolik k loňskému dění. Před závěrem pokládám za nutné ještě zmínit a zdůraznit následující:

na posledním loňském sezení předsednictva jsme hodnotili uspořádané akce. Při tom bylo konstatováno, že vzrůstají projevy bezohledné nekázně při přihlašování na zájezdy. Při současných problémech v autodopravě, kdy je velmi obtížné vůbec zajistit autobus – bylo to při obou zájezdech – někteří členové, ač závazně přihlášení, neuhradí povinnou částku a na poslední chvíli účast odřeknou bez vážného důvodu. Odhlédneme-li od finančních důsledků, znemožňují účast dalším lidem, na které teoreticky nezbyvá místo. V neposlední řadě takové jednání pokládám za projev neucty k úsilí, které vynakládá na organizační přípravu zájezdů zejména dr. Blanka Rašticová. Důrazně tedy žádám, abyste se přihlašovali skutečně závazně, nejlépe také současně s úhradou stanovené taxy.

A v této souvislosti ještě: předsednictvo se pozastavuje nad velmi malou účastí členů na akcích obecně, ať už na přednáškách či vernisážích nebo jiných akcích muzea. Závěrem zaznělo poděkování všem, kdo se jakkoli podílejí na činnosti spolku, zejména předsednictvu a jmenovitě naší neúnavné místopředsedkyni.

Zpráva Ing. Šupky byla vzata bez připomínek na vědomí.

Zprávu o hospodaření spolku vypracovanou pí Zpěvákovou přednesla dr. Rašticová:

Příjmy muzejního spolku v roce 2022 tvořily:

• nevyčerpané zůstatky na účtu a v hotovosti z roku 2021	185 137,46 Kč
• členské příspěvky z roku 2022	30 250,00 Kč
• příspěvky za zájezdy	52 220,00 Kč
• prodej publikace	530,00 Kč
• úroky z účtu	26,23 Kč

PŘÍJMY 2022 CELKEM **268 163,69 Kč**

Výdaje byly čerpány k zabezpečení plánovaných akcí muzejního spolku pro rok 2022 v následující výši:

• vyplacené dohody o provedení práce včetně odvodu daně z příjmu	17 114,00 Kč
• grafické zpracování Zpravodaje	4 500,00 Kč
• dopravné za zájezdy a náklady	58 369,99 Kč
• občerstvení, průvodce CMC, kytice	4 826,00 Kč

VÝDAJE 2022 CELKEM **84 809,99 Kč**

Hospodaření muzejního spolku za rok 2022 skončilo s kladným zůstatkem ve výši **183 353,70 Kč**

Zpráva byla vzata na vědomí bez připomínek.

Zprávu revizní komise přednesl předseda komise JUDr. František Smiščík. Ani zde nebyly vzneseny dotazy či připomínky.

Valná hromada schválila zprávu včetně výsledku hospodaření za rok 2022.

V dalším bodě jednání místopředsedkyně spolku PhDr. Blanka Rašticová přednesla zprávu **o stavu členské základny** k datu konání valné hromady:

žádost o přijetí podaly 4 nové zájemkyně o členství a předsednictvo po projednání jejich žádosti vyhovělo: Mgr. Jitka Blechová, Blanka Josková, Dobromila Krysová, Alena Kučerová.

O ukončení členství požádali: Ing. Vladimír Smrek (ze zdravotních důvodů k 15. 2. 2023), dále Veronika Kusáková (31. 3. 2022) a Ing. Olga Zákrejsová (21. 2. 2023).

K 2. 3. 2023 měl spolek 136 členů a 1 člena kolektivního.

Dalším bodem jednání byla **doplňující volba předsednictva spolku**. Jak již bylo řečeno, Ing. Hana Zemanová rezignovala na svou funkci. Předsednictvo po projednání navrhlo za členku předsednictva Bc. Hanu Patkovou, pracovníci Městského informačního centra Uh. Hradiště. K návrhu nebyly vzneseny připomínky, ani jiný návrh. Volební komise navrhla volbu aklamací, což bylo přijato a v následujícím hlasování byla Bc. H. Patková jednomyslně zvolena členkou předsednictva spolku.

Místopředsedkyně spolku přednesla návrh předsednictva pro činnost v roce 2023 a vyzvala přítomné, aby se k programu vyjádřili.

V diskusi pak byly předneseny podněty na doplnění programu činnosti: komentovaná prohlídka Luhačovic Po stopách Dušana Jurkoviče, komentovaná prohlídka Zlínská architektura, komentované prohlídky památek města a mařatického hřbitova, zájezd do Znojma, do Kutné Hory či Želiví (Po stopách Santiniho III), případně do Jevišovic.

Další podněty či dotazy nebyly vzneseny.

Závěrem jednání předložila návrhová a volební komise **návrh usnesení**, jenž byl bez připomínek schválen:

Valná hromada bere na vědomí:

- 1) Zprávu o činnosti předsednictva a plnění programu činnosti v roce 2022
- 2) Zprávu o hospodaření spolku v roce 2022
- 3) Zprávu o stavu členské základny k datu konání valné hromady
- 4) Odstoupení Ing. Hany Zemanové z funkce členky předsednictva

Valná hromada schvaluje:

- 1) Složení mandátové, volební a návrhové komise:
- 2) Zprávu revizní komise za rok 2022
- 3) Volbu Bc. Hany Patkové za členku předsednictva spolku
- 4) Plán činnosti na rok 2023

Valná hromada ukládá předsednictvu:

- 1) Doplnit program činnosti podle diskuse a průběžně jej aktualizovat

Ing. Ladislav Šupka

Dálnice D55 – dálnice do pravěku

První přednáškou pro členy spolku a zájemce z řad veřejnosti, kterou náš spolek uspořádal v roce 2023, bylo seznámení s předběžnými výsledky archeologických výzkumů z let 2021–2022 v trase dálnice D 55 v úseku Staré Město–Moravský Písek.

Do posledního místa zaplněný přednáškový sál přivítal ve čtvrtek 30. března 2023 Mgr. Miroslava Popelku, vedoucího pobočky Kroměříž Ústavu archeologické památkové péče Brno. Ten v úvodu nejprve představil svou mateřskou instituci a následně hovořil o výzkumech, které byly prováděny v devítikilometrovém úseku v katastru obcí Staré Město, Kostelany, Nedakonice, Polešovice a Moravský Písek v období od března 2021 do června 2022. Během výzkumu bylo prozkoumáno na tři tisíce archeologických objektů.

Následně věnoval pozornost jednotlivým zkoumaným lokalitám, a sice: Nedakonice I–IV, v nichž bylo objeveno neolitické sídliště, eneolitické pohřebiště a zejména velmi atraktivní nález neolitického dlouhého domu kultury s moravskou malovanou keramikou ze závěru mladší doby kamenné. Upozornil na skutečnost, že vzhledem k agresivitě podloží se v hrobech nedochovaly skelety.

V lokalitě č. V – Nedakonice/Polešovice bylo prozkoumáno 124 objektů včetně hrobu věteřovské skupiny, germánského sídliště a raně středověkého pohřebiště z 11. století s bohatou výbavou. V lokalitě bylo prozkoumáno 54 hrobů (z toho jeden dvojhrob), které byly narušeny erozí a stavební činností. Muži byli v těchto hrobech pochováni hlavou k východu, ženy k západu a výbavu tvořily mj. šperky, mince, železné nože.

Lokalita č. VI – Polešovice se nacházela v tratích Nivy a Torštot a výzkum přinesl nálezy snad ze všech kultur s výjimkou vypíchané keramiky a římské. Ve svém výkladu neopomenul Mgr. Popelka vzpomenout výzkumy archeologa Slováckého muzea PhDr. Roberta Snášila, který v letech 1964–1975 zkoumal na katastru Polešovic rozsáhlé polokulturní sídliště – zaniklou středověkou vesnici Záblačany, která zpustla koncem 13. století.

Poslední z představených lokalit – č. VII–IX se nacházely na území Moravského Písku, v nich bylo prozkoumáno 391 objektů většinou z období raného středověku.

Svůj výklad doprovodil Mgr. Popelka množstvím fotografické dokumentace z průběhu výzkumů, součástí přednášky byly také ukázky reprezentativních předmětů ze všech časových období. V závěru nastínil možnosti zhodnocení výzkumů a jejich publikování, mimo jiné i záměr uskutečnit výstavu ve Slováckém muzeu.

PhDr. Blanka Rašticová

Co nemáme (většinou) rádi

O tom nám přijela 20. dubna povykládat RNDr. Klára Bezděčková, Ph.D. z Muzea Vysočiny v Jihlavě. Téma její přednášky Společenský život hmyzu se vztahovalo ke stejnojmenné výstavě, jež probíhala od února do července a jejíž byla se svým manželem Pavlem Bezděčkou spoluautorkou. Paní doktorka je na slovo vzatou odbornicí v oboru myrmekologie (nauky o mravencích), a proto jí je dané téma jistě velmi blízké. A svým přednesem záhy přesvědčila auditorium, že na hmyz lze pohlížet jinak než na to, co je třeba z domácností, ale i ze zahrad beze zbytku odstranit.

Za účasti nepříliš naplněného přednáškového sálu seznámila přítomné s nej-různějšími formami chování hmyzu. Ostatně tato třída, jejíž stáří se odhaduje na 400 mil. let, měla dost času, aby si jeden každý z milionů známých i neznámých druhů našel svou ekologickou niku a v ní svůj optimální životní cyklus.

Přednášející začala ab ovo – od rozmnožování. Probrala způsoby rozmnožování – pohlavní, partenogenetické, mimo vejcorodých jsou i živorodé druhy. Popsala různé druhy chování předcházejících kopulací, zvláštnosti namlouvání, ale i riziko kanibalismu některých samic. Zmínka byla i o homosexualitě zaznamenané např. u některých švábů, ploštic, štěnic, a dokonce i u roháčů.

V dalším pak byla řeč o péči o potomstvo. Tou se vyznačují jen některé skupiny, většina se omezuje na pouhé vykladení oplozených vajíček. U dalších se ve větší či menší míře péče o vylíhnuté potomky projevuje a rozlišuje se několik typů: brooding – velmi krátký pobyt matky s vylíhnutými jedinci, chováním subsociálním se projevuje mnoho druhů hmyzu, ale nejenom toho. Některé druhy švábů, ploštic, škvoří se vyznačují příkladnou dlouhodobou péčí, vznikají doslova mateřské školky. U některých to je záležitostí matky, jindy se podílejí oba rodiče. Jedná se o krmení, čištění, přenášení ať vajíček, či vylíhlých mláďat. A samozřejmě hlídání. Patří sem vyhledávání vhodného krmného objektu, což je typické pro hrobaříky, nebo příprava krmiva před kladením vajíček, jak činí někteří vrubounovití (chrobáci). Podobně se předzásobují některé samotářské včely ve svém hnízdě pro první generaci potomků.

Nejtypičtějšími představiteli tzv. eusociality jsou hmyzí státy vytvářené termity, mravenci včelami a dalšími zástupci blanokřídlých. Zde spolu žije a spolupracuje několik generací, při čemž jsou rozděleny na pohlavní a nepohlavní a vznikají kasty se speciálním určením v péči o larvy, ve shánění potravy, v hlídání a obraně hnízda apod. Vědci stále nemají úplně jasno o mechanismu vytváření těchto specializovaných skupin. V této souvislosti hovořila paní doktorka o Hamiltonově teorii inkusivní zdatnosti, ta je však naštěstí nyní zpochybňována, protože mě nemrzí, že jsem jí neporozuměl. Významným faktorem vzniku eusociality je vzájemná příbuznost všech jedinců společenstva, i když ta může být dost volná (více plodících královen). Uplatňuje se zřejmě i vliv příhodných ekologických podmínek.

Hodně pozornosti pak věnovala zvláštnostem termitích společenstev, v nichž královský pár žije společně v komůrce, na rozdíl od blanokřídlých, kde svatební let přežívají zpravidla jen oplodněné královny. Pozoruhodná jsou jejich hnízda počtem jedinců v nich žijících, svou stavbou a dosaženým věkem kolonií. I když jsou termiti nazýváni všekazy, jen zlomek z více než 3000 druhů působí významné škody na dřevěných konstrukcích. Mnozí si pěstují pro svou obživu houby, nebo se živí tím, co najdou.

Následovala pasáž věnovaná mravencům, velmi úspěšnému hmyzu, jehož vývoj trvá asi 100 milionů let. Hodně různorodá jsou jejich hnízda svou stavbou i použitými materiály. Typická kupovitá mraveniště je možno u nás nalézt jen v lesích, zato se s mravenci setkáme i v kuchyni. V příznivých podmínkách mohou vznikat celé kolonie mravenišť, v Japonsku údajně existuje superkolonie s 45 tisíci hnízdy. Podobně velmi různé jsou zdroje potravy a způsoby jejich získávání. Naše přednášející, s ohledem na její hlavní specializaci, by jistě mohla hovořit o této globálně rozšířené slupině hmyzu velmi dlouho.

U dalších skupin blanokřídlých v čele s včelami je popsáno mnoho různých způsobů tvorby společenstva a mnohdy obdivuhodná stavební díla hnízd. Velmi rozdílné jsou počty jedinců v hnízdě, dosahují až několika tisíc. Mimo četných druhů vos jsou zajímavou skupinou čmeláci. V našich klimatických podmínkách jsou kolonie všech těchto společenských hmyzů jednoleté na rozdíl od tropů, kde mohou být kolonie veliké, víceleté s více plodícími královnami.

Jisté kastovní členění existuje např. i u některých druhů mšic, jejichž kolonie mají své obranné vojsko. Za zmínku stojí i eusocialita zjištěná některých australských třásněnek nebo jádrohlodů, jako prvním druhu brouků takto se chovajícího.

Velmi široké téma se podařilo dr. Bezděčkové vtěsnat obdivuhodně do necelých dvou hodin. Bylo to nesporně zajímavé i pro ty, kteří absolvovali návštěvu výstavy v muzeu. Mne to inspirovalo, abych si vyhledal Ze života mravenců od Jana Obenbergera, knihu, jíž jsem v dětství navázal na svá studia o Ferdovi Mravenci.

Ing. Ladislav Šupka

Luhačovice

10. června zahájil náš Muzejní spolek oblíbenou výletní sezónu. Kam jinam bychom se v pozdním jaru nejraději vydali? Samozřejmě do malebných Luhačovic. Opakovaně nás dokáží uchvátit svou lázeňskou útulností, architektonickou rozmanitostí, ale především nádhernou přírodou, jejíž neodmyslitelnou součástí jsou bohaté minerální prameny pro své blahodárné účinky vyhledávané nejen domácími, ale i zahraničními hosty.

Tentokrát jsme měli poněkud netradiční sraz, a to v 13.30 na vlakovém nádraží v Luhačovicích – doprava individuální. Tam na nás již čekala paní Mgr. Ladislava Horňáková, kurátorka sbírky architektury a vedoucí odborného oddělení Krajské galerie výtvarného umění ve Zlíně. Pod jejím vedením, vybaveni patřičnou audiotechnikou, jsme se vydali na pěší komentovanou prohlídku neznámějších architektonických objektů Luhačovic. Naši společnou prohlídku zahájila paní magistra úvodem z historie Luhačovic. Tak jsme získali informace nejen o dávném osídlení, ale hlavně o majitelích této oblasti, z nichž největší význam pro rozvoj Luhačovic měl rod Serényiů, kteří toto panství získali roku 1629 koupí od Maxmiliána z Lichtenštejna. Serényiové si uvědomili význam léčivých vod pro podnikání a začali zpřístupňovat první prameny (Amandka, Vincentka – jména podle mužských členů rodu – Amand a Vincent Serényi). Poté jsme se Nádražní ulicí vydali k prvním významným objektům.

Naším prvním zastavením byla vila Sáva, funkcionalistická stavba z 30. let, dílo architekta Bohuslava Fuchse, kterou její původní majitelé nechali vybudovat jako prototyp moderního lázeňského bydlení, dnes penzion. Dále to byla tzv. Sokolovna, dílo bratří Aloise a Viléma Kubových, rovněž funkcionalistická stavba z 30. let – v současné době prošla výraznou rekonstrukcí a získala charakter multifunkční budovy.

Bez zajímavosti nebyl ani novodobý římskokatolický kostel sv. Rodiny (architekti Michael Brix a Petr Franta). V roce 1990 tomuto místu požehnal papež Jan Pavel II. a o rok později byl už kostel vystavěn. Nedaleko něj se nachází taktéž minerální pramen sv. Josefa. Následně jsme pokračovali k hlavní luhačovické třídě – Masarykově ulici, kde jsme obdivovali dvě nejkrásnější luhačovické secesní vily postavené ve švýcarském stylu, a to vilu Haná (1897), jejímž autorem byl uherskohradištský stavitel a stavebník Julius Kopp, který ji původně zbudoval pro vlastní rodinu, a z roku 1899 vilu Světлана, od stejného autora. Jejím prvním majitelem byl místní drožkář Josef Výmola.

Monumentální klasicizující styl představuje noblesní hotel Alexandria, jehož stavitelem a zároveň i majitelem byl vídeňský podnikatel Alexander Lozovský, který hotel věnoval jako svatební dar své druhé manželce. První hosté jej navštívili v roce 1939.

Další stavbou, kterou jsme měli v programu naší prohlídky, byla dnešní luhačovická radnice. Budova neměla hned funkci radnice, ale když ji architekt Jindřich Freiwald v letech 1935–1937 navrhl a realizoval, byla původně budovou Městské spořitelny. Impozantnost radnice před vstupem je ještě umocněna sochou muže a ženy od Cyrila Zatloukala, symbolizující lázeňství, zemědělství a průmysl. Poté pozvolna stoupáme do kopečku, mnozí značně zadýchání, protože počasí nám toho odpoledne přálo poněkud přespříliš, a směřujeme k Bílé čtvrti a k vilám Eva, Jarča a Draža. Autorem těchto tří půvabných „slečen“ byl zlínský architekt a stavitel Viktor Jandásek. Jména tří letních nájemních vil v duchu poetického funkcionalismu pojmenovali stavebníci (pánové Foerster, Dr. Blažek a Puzkailer) dívčími jmény svých dcer.

Následně jsme vystoupali k minerálnímu pramenu Aloiska, kde mnozí z účastníků doplnili zásoby minerálů, a parkem lemujícím Bílou čtvrt' jsme kolem funkcionalistických penzionů Radun, Avion a Viola od architekta Bohuslava Fuchse scházeli dolů k opět funkcionalistické stavbě poštovního úřadu (z let 1927–1930), jehož autorem byl český architekt a urbanista Ladislav Machoň.

Cestou jsme se ještě zastavili u hotelu Palace (budován v letech 1926–1928). Tuto reprezentativní stavbu si nechal postavit zámožný lahůdkář pan Drtílek, podle něhož se hotel původně jmenoval, Palace Hotel Drtílek. Stavbu navrhl slovenský architekt Eugen Bárta a provedení měla na starost luhačovická stavební firma Karla Výška. Tento luxusní hotel byl symbolem nové éry moderních lázní, avšak svému majiteli nepřinesl štěstí, naopak způsobil mu velké dluhy, což majitel neunesl, a říká se, že spáchal sebevraždu.

Celá naše exkurze končila u Jurkovičova domu, dominanty a nejslavnější stavby lázní Luhačovic, neboť jeho autor, slovenský architekt Dušan Samo Jurkovič, výrazný představitel secesní architektury, stál u zrodu lázeňské výstavby a vtiskl Luhačovicím jedinečný, osobitý ráz.

Naši společnou komentovanou procházku jsme ukončili u Velké kolonády před kapličkou sv. Alžběty z roku 1795, která měla symbolický význam pro lázeňský den. Hlas zvonu na její věžičce totiž oznamoval začátek a konec léčebného dne. Celá akce se vydařila i přes rozmary počasí a od nás účastníků zaslouží pořadatelé vřelý dík.

PhDr. Eva Domincová

Hřbitov v Mařaticích

Nejdůstojnějším pietním místem Uherského Hradiště a blízkého okolí je bezesporu hřbitov v Mařaticích. Je nejen místem posledního odpočinku našich nejbližších, ale má i bohatou historii a nacházejí se v něm také hroby osobností, které se nesmazatelně zapsaly do dějin a kultury našeho města a u mnoha z nich se na výzdobě náhrobků podíleli významní čeští a moravští sochaři. Stojí za to si tento hřbitov projít a zastavit se v tiché vzpomínce na ty, kteří zde žili před námi, a zároveň si prohlédnout pietní umělecká díla.

Vycházku hřbitovem zorganizovalo pro své členy vedení Muzejního spolku a kdo z nás měl zájem, mohl se zúčastnit dvou komentovaných prohlídek, a to v červnu a září tohoto roku vždy v 17.00 hodin. Trasou kolem nejvýznamnějších pomníků nás provázela a fundovaným výkladem vše komentovala paní PhDr. Blanka Rašticová.

Mařatický hřbitov je situován na jihovýchodním okraji města, v ulici Prvního máje. Dominantou hřbitova je raně barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie, postavený v roce 1614. Kolem kostela byl jako hlavní hradištský hřbitov zřízen až roku 1784 po vydání nařízení císaře Josefa II. o zákazu pohřbívání uvnitř městských hradeb. První velká přestavba, včetně rozšíření, byla realizována v letech 1870–1871. Později se areál ještě několikrát zvětšoval.

V příjemném pozdním odpoledni procházíme kolem hrobů známých hradištských osobností a přímých rodáků, kteří naše město povznesli svou činností a jejichž náhrobky jsou zároveň jedinečnými i z hlediska uměleckého.

Z významných malířů zde odpočívá Stanislav Lolek. Náhrobek mu zdobí plaketa zpodobňující malíře z profilu, autorem je sochař J. V. Krepčík. Stejně tak je zajímavý i náhrobek malíře Josefa Schneiderky, jehož bustu vytvořil dosud neidentifikovaný autor.

Na výzdobě hrobů známých výtvarníků manželů Vladislava a Idy Vaculkových a mladého básníka a pedagoga Martina Horkého se podílel akademický sochař Otmar Oliva. Z dalších významných výtvarníků zde odpočívají Bedřich Loydolt, výzdobu jeho pomníku provedl sochař J. Martinák, Jan Blažek – pomník vyzdoben sochařem J. Vlachem, Vladimír Hroch – pomník s výzdobou E. Bekényiho.

Nelze nevzpomenout také osobnost J. V. Staňka, výtvarníka Slováckého divadla a vedoucího souboru Hradišťan. Reliéf na jeho náhrobku je dílem Josefa Kiesewettera.

Z významných měšťanů a politických osobností našeho města jsme se zastavili u hrobů rodiny MUDr. Františka Kudláče, ředitele Zemské nemocnice v Uh. Hradišti a primáře chirurgického oddělení v letech 1924–1958, hrobky rodiny Stanclovy, jejichž hrobka je zdobena reliéfem s výjevem Zmrtvýchvstání Krista od sochaře Čeňka Vosmíka. Dále u hrobky politika Aloise Pražáka, hrobu Jana Černého – politika a později premiéra Československa, Ing. Františka Beneše, podnikatele, politika a starosty města v letech 1912–1930.

Výzdobu honosných náhrobků rodiny Skálových, Čundrlových a Habartových ztvárnil sochař Franta Úprka. Autorem bronzového basreliefu na hrobce rodiny Jana Evangelisty Protzkara, starosty města v letech 1865–1895, a Jaroslava rytíře Zapletala z Luběnova je sochař Bohumil Kafka (původní bronzový reliéf byl později nahrazen laminátovým odlitkem akad. sochaře Jiřího Habarty).

Z významných osobností pohřbených na tomto hřbitově, které se zasloužily zejména o architektonický a stavební rozvoj města, jsme se zastavili rovněž u hrobů rodiny stavitele Schaniaka, rodiny Šupkovy, stavitele Julia Koppa a rodiny Křištofa a Otakara Jedličkových.

Pietní procházka hřbitovem v Mařaticích byla zajímavá nejen z hlediska poutavého vyprávění naší průvodkyně, umocněného i samotným prostředím místa naší společné akce, ale i tím, že jsme si znovu připomněli, kolik významných osobností bylo spjato s naším městem a zasloužilo se o jeho společenský a kulturní rozvoj.

PhDr. Eva Domincová

Děkujeme za hezký den

Když jsme se vrátili 15. července z úžasného výletu na hrad Helfštýn, do Zbrašovských aragonitových jeskyní a do Lázní Teplice nad Bečvou, zaslechli jsme ve zprávách, že to byl jeden z nejteplejších dnů v letošním roce. Taky jsme se pěkně zpotili, ale pitný režim jsme dodržovali, a tak jsme se všichni ve zdraví a plní nových informací, zážitků a prožitků i požitků vrátili ve zdraví domů.

Jako tradičně začala naše tentokrát severomoravská anabáze na autobusovém nádraží v Uherském Hradišti, kde nás jako obvykle velmi mile a srdečně přivítala a spočítala Blanka, bez níž by to prostě nešlo. Díky za takovou obětavou a zodpovědnou duši Muzejního spolku.

Po cestě se připojil k tradici s informacemi i RNDr. Zdeněk Habrovanský a opět nezklamal. Jako vždy byl připravený a obohatil nás nejen o fakta z okolí, kterým jsme projížděli, ale i osobní poznatky a připomínky. Věřím, že někteří si určitě pojedeme na jaře do Šlechtitelské stanice v Polešovicích pro proutky odrůdy vinné révy Amos, která posléze ozdobi a pokryje naše pergoly, případně udělá milým a příjemným posezení v našich zahradách.

Hrad Helfštýn nebyl pro nás Hradišťáky neznámý, ale každá nová zkušenost se počítá.

Vypisovat se o historii hradu nebudu, jen určitě připomenu významný počín vybudování kovových schodišť v dřívě nepřístupných výškách v podstatě ruin hradu a také zasklení stropů tak, že je hrad chráněn před nepřízní počasí. Autoři si za tuto realizaci vysloužili významná ocenění.

O výzdobě, která zde pravidelně zůstává a narůstá díky kovářským sympoziím, je možné pět jen chválu. S tím se na jiném hradě nesetkáte. Je krásná, poutavá, autentická, vyjadřuje nadšení mistrů kovářů – umělců. Před skulpturou sedícího Jana Amose Komenského mně běhal mráz po zádech. Nádherná práce o úžasném člověku, našem rodákovi, Učiteli národů, který proslavil naši zem v celé Evropě.

O požitcích jsem se již zmínila, myslím, že oběd v restauraci Archa v Hranicích neměl chybu a že všichni byli spokojeni. Snad jsem jen zaslechla připomínku, že restaurace mohla být v přízemí. Vzhledem k věku většiny účastníků je možno připomínku přijmout jako oprávněnou. Na druhé straně výhled z terasy restaurace peripetie se schody plně nahradil.

Zbrašovské aragonitové jeskyně byly velmi milým prostředím, které jsme všichni přivítali s nadšením, neboť teplota v nich se pohybovala kolem 15 stupňů, což bylo oproti venkovním 35 stupňům znatelné a hezky jsme se ochladili. V naší prohlídkové skupině jsme měli velmi milého, fundovaného a připraveného průvodce, který nás opravdu potěšil svými znalostmi, poutavým výkladem a dokonce nám vysvětlil, jak si pamatovat názvy krápníků. Dodnes se mně to pletlo, ale po jeho výkladu už si budu navždy pamatovat, že krápník rostoucí zespodu se nazývá stalagmit, protože uvnitř je písmeno m, které se taky píše zespodu. Celé prostředí jeskyně, péče o ni a její kamenné skvosty je příkladná. A v závěrečné části nainstalovaná výstava sklářského umění byla velmi milým zpestřením. Bylo to opravdu hezké.

A na závěr krátký, ale velmi milý pobyt v Lázních Teplice nad Bečvou v malebném údolí Moravské brány. Všichni jsme se už těšili na kávičku a tu jsme si užili v lázeňské restauraci spolu se zmrzlinou, někteří i s lákavě vypadajícími zákusky, případně s lahodným míchaným nápojem. Nejvíce byly potěšeny děti, které se po rychlém občerstvení vydaly k blízké řece Bečvě, kde se zchladily, neboť se brouzdaly bosky v nízké vodě.

No, a právě o dětech jsem se chtěla zmínit na závěr. Tohoto zájezdu se totiž s námi zúčastnili i potencionální budoucí členové našeho spolku, neboť jsou prázdniny a babičky, které hlídaly svá vnoučata, je vzaly na výlet s sebou.

Věřím, že všem nám bylo spolu dobře.

Mgr. Věra Vyhliďová

Komentovaná prohlídka hřbitova Mařatice

Na mařatickém hřbitově je pohřbena řada významných osobností politického, hospodářského, společenského a kulturního života, které zanechaly nesmazatelnou stopu v dějinách města Uherského Hradiště.

Jen namátkou: spisovatel a knihovník Bedřich Beneš Buchlovan, akademický malíř Vladislav Vaculka se svou ženou, keramičkou Idou Vaculkovou, meziválečný předseda vlády, ministr vnitra a prezident Zemského úřadu pro Moravu a Slezsko Jan Černý, akademický malíř Stanislav Lolek, voják Radim Vaculík, který v roce 2008 zahynul v Afghánistánu, bývalý starosta Jan E. Protzkar nebo první český starosta a zakladatel Slováckého týdeníku Josef Stancl, poslanec říšského a zemského sněmu z poloviny devatenáctého století a pozdější ministr spravedlnosti Alois Pražák, či autor staré budovy gymnázia – stavitel Josef Schaniak. O některé hroby významných rodáků stále pečují příbuzní, o jiné, o které už nemůže pečovat nikdo z rodiny, se stará město Uherské Hradiště.

I přes horké počasí se zde ve středu 15. 6. 2023 v podvečer sešla skupinka historie chtivých nadšenců, aby pod vedením PhDr. Blanky Rašticové zapátrali v dávnější i méně dávné době a vzpomněli těchto významných hradištských osobností, které ve své době utvářely a ovlivnily vzhled i život královského města Uh. Hradiště.

Paní doktorka nás ve svém výkladu nejprve uvedla do „genia loci“.

Hlavní hradištský městský hřbitov byl zřízen u barokního kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mařaticích roku 1784 po vydání nařízení císaře Josefa II. o zákazu pohřbívání uvnitř městských hradeb. První známou osobou, která zde byla pohřbena, byl roku 1796 krajský hejtman František Zikmund Žalkovský z Žalkovic. Roku 1936 zde byla vyčleněna samostatná část, která slouží jako hřbitov pro obyvatele Mařatic. Podle hřbitovního řádu z roku 1940 byl hřbitov rozdělen na čtyři části: starý hřbitov, nemocniční oddíl, nový hřbitov a popelnicový háj.

Po krátkém úvodu jsme se vydali mezi náhrobky. Mezi prvními jsme přišli k hrobce hradištských farářů a kněží. Mezi jinými zde odpočívá popovický rodák, konzistorní rada ThDr. Josef Hrabal. Jen o kousek dál, nedaleko vchodu na hřbitov je pohřben v rodinné hrobce Habartovy a Neusserovy Štěpán Habarta, československý politik a meziválečný poslanec Národního shromáždění za Československou živnostensko-obchodnickou stranu středostavovskou.

V této části hřbitova se nachází hrob Luboše Svatoše, vynikajícího houslisty a zpěváka Hradišťanu, který v pouhých 61 letech poněkud předčasně odešel na „druhý břeh“. Opodál upoutá pozornost hrob významného hradišťského pedagoga, grafika, malíře, sochaře, šperkaře Vladislava Vaculky, a jeho ženy, keramičky, malířky a sochařky Ily, rozené Čermákové, s minimalisticky pojatou náhrobní deskou a jednoduchým bronzovým křížem od jeho žáka a pokračovatele Otmara Olivy.

Další z významných osobností, spisovatelku a básničku Boženu Benešovou, která své mládí prožila v Uherském Hradišti a Napajedlích, připomíná její mramorová busta od Františka Dufky. Autorem honosného náhrobku s motivem klečící mladé ženy ve velickém kroji s kyticí lilií a členkou z makovic na hrobě Čundrlových, Skálových a Habartových, je Franta Úprka. Náhrobek je památkově chráněn. V hrobce je se svou manželkou a rodinou pohřben továrník Bedřich Skála, který počátkem 20. století v Uherském Hradišti založil úspěšnou výrobu cukrovinek, čokolády a zavařování ovoce.

V sousedství této výjimečné památky našli svůj poslední odpočinek akademický malíř, kustod grafických sbírek Slováckého muzea a ředitel SUPŠ v Uherském Hradišti, Ruda Kubíček a jeho syn, malíř Ruda A. Kubíček. Náhrobek Aloise Horta, ředitele Rolnické záložny v Uh. Hradišti v meziválečném období, zdobí kopie patinované sádrové plakety vytvořené Františkem Bílkem, grafikem, sochařem, architektem, autorem užitého umění a symbolistou období secese. Hrobu Andrého Víchy, uhersko-hradišťského medailéra a sochaře, který odešel na vrcholu tvůrčích sil, v pouhých 44 letech, dominuje keramická plastika od Oldřicha Víchy.

Naše další kroky vedou k hrobu Jaroslava Václava Staňka, jedné z nejvýraznějších kulturních osobností města Uh. Hradiště a regionu Slovácka druhé poloviny 20. století, zakladatele souboru Hradišťan, primáše, uměleckého vedoucího a choreografa a mimo jiné uznávaného výtvarníka, kde je situována tepaná měděná plaketa s charakteristickým folklorním motivem od Josefa Kiesewettera.

Další umělecké dílo je součástí náhrobku rodiny Josefa Nováka (1875–1938), jenž byl profesorem latiny a řečtiny a v letech 1926–1937 ředitelem Státního reálného gymnázia v Uh. Hradišti. Byl spřízněn s národním umělcem Zdeňkem Chalabalou, klavíristou, houslistou, hudebním publicistou a pedagogem a především významným operním dirigentem. Kulatý medailon zpodobňující truchlící ženu je zasazený do náhrobku z černé leštěné žuly. I když je signován, informace o autorovi, F. Ermischovi, se zatím nepodařilo zjistit.

Nedaleko odpočívá Dr. Emil Tománek, jeden z hlavních organizátorů národopisné a hospodářské Výstavy Slovácka v roce 1937, náhrobek zdobí plastika od Julia Pelikána.

Jan Evangelista Protzkar patřil k významným starostům královského města Uherské Hradiště a dozajista drží jedno prvenství – byl nejdéle sloužícím purkmistrem. Byl to on, kdo přivedl do politiky lékárníka Josefa Stancla, který ho později nahradil ve funkci starosty města. Bronzový basreliéf se dvěma truchlícími dívkami, který je charakteristickou ukázkou české secesní plastiky, je dílem Bohumila Kafky.

Po abdikaci J. E. Protzkara nastoupil v roce 1886 Josef Stancl, lékárník U Zlaté koruny, na post prvního českého starosty, a na radnici se začalo úřadovat česky. Monumentální hrobku rodiny Stanclovy a rodiny ze Schullernů navrhl uherskohradištský architekt Dominik Fey, který ji nechal osadit bronzovým reliéfem Čeňka Vosmíka Zmrtvýchvstání Krista.

K historicky nejcenějším památkám na mařatickém hřbitově patří hrobka rodiny Pražákovy, nejen vzhledem k významu pohřbených osobností, ale také k charakteru uměleckého provedení. Klasicistní hrobka, která je umístěna na čestném místě uprostřed hrobů nejvýznamnějších osobností města, se mimo jiné stala místem posledního odpočinku Aloise barona Pražáka, hradištského rodáka, ve 2. polovině 19. století nejvýznamnějšího moravského politika a posléze i českého ministra v rakouské vládě, který díky svým schopnostem sehrál zásadní roli při jednáních o zrušení roboty. Nedaleko honosné Pražákovy hrobky spočinul v prostém hrobě s nápisem „Jan Černý, zemský prezident“, JUDr. Jan Černý, československý politik a úředník, který zastával dvakrát funkci předsedy československé vlády a mezi lety 1920 a 1938 působil jako ministr vnitra.

Druhá náhrobní deska s plastikou O. Olivy na mařatickém hřbitově kryje místo posledního odpočinku básníka a pedagoga Martina Horkého. Žulová cesta uprostřed černé náhrobní desky symbolizuje jeho životní pouť a jeho dílo připomíná úryvek básně.

Výrazný pomník u hřbitovni zdi vlevo od vstupu na hřbitov náleží třem generacím rodiny tesařů a stavitelů Schaniaků. Příslušníci této rodiny patřili k měšťanům Uherského Hradiště již od první poloviny 18. století. Josef Schaniak mladší byl právě ten, kdo vtiskl tváři našeho města charakteristickou podobu, neboť projektoval domy v historizujícím slohu, tak typickém pro městskou architekturu závěru 19. století. K jeho realizacím patří např. budova gymnázia nebo polikliniky. O jeho hrob, podobně jako o hroby některých dalších významných osobností Uherského Hradiště, kde jejich přímí či nepřímí pozůstali už neexistují, pečuje od roku 2010 prostřednictvím hřbitovni správy město, které o devět let později zahájilo první etapu jejich oprav a restaurování.

Ing. Jana Hubená

Po stopách Santiniho III – Želiv

Dne 7. 12. 2023 si připomínáme 300 let od úmrtí Jana Blažeje Santini-Aichela (1677–1723), českého architekta italského původu, působícího v Čechách a na Moravě v první čtvrtině 18. století, architekta s výjimečným postavením ve vývoji evropské barokní architektury. Autora se širokým rejstříkem realizovaných projektů, a to od klášterů, poutních míst, kostelů a kaplí přes šlechtické paláce nebo hospodářské dvory, do kterých vpsával své znalosti historických souvislostí, číselné symboliky, geometrie, prostoru nebo světla. Jeho jméno spojujeme s barokní gotikou, stylem prolínajícím monumentální gotiku s barokní dynamičností. Stylem, který do architektury vtiskl duchovní dědictví barokní doby, a který je v Santiniho podání dodnes dokonale přesvědčivý.

V neděli 27. 8. 2023 jsme se navzdory deštivému počasí vydali za poznáváním dalšího ze skvostů z dílny tohoto velikána architektury – kláštera premonstrátů a kostela Narození Panny Marie v Želivě. Cestu autobusem nám zpříjemnil RNDr. Zdeněk Habrovanský připomenutím některých významných českých osobností ochrany přírody a historie hnutí Brontosaurus.

Po příjezdu do Želiva už na nás čekal mladý a sympatický průvodce Ondřej Festa, který nás nejprve seznámil s historií místa a provedl konventem a pak kostelem. Na úvod nám vysvětlil, že historicky klášter sloužil řádu. Premonstrátský řád je jednou z forem zasvěceného života. Rozlišujeme řády mnišské, rytířské, mendikantské (žebравé), kanovnícké, řády řeholních kleriků a různé kongregace či ženské řády. Název premonstrátů nebo také norbertini vznikl podle jejich mateřského kláštera ve francouzském Prémontri, který založil roku 1120 Norbert z Xantenu. Ten pro svou komunitu přijal řeholi sv. Augustina ze 4. století, dle které se premonstrátů stali kanovníckým řádem. Kanovníci se na rozdíl od mnichů neuzavírají před okolním světem do klášterů, ale vedou aktivní život mezi věřícími. Podle řeholního oděvu se označují jako „bílé bratři“. V současné době zde žije, pracuje a studuje 33 mnichů, kteří mají v prvním patře klauzuru. Jde o část kláštera nepřístupnou laickým osobám, zvláště osobám druhého pohlaví. Dnes se v konventu konají prohlídky. Klášter s biblickým názvem Siloe (podle pramenu Siloe) založil Soběslav I. na soutoku Želivky a Trnavy v roce 1139 jako odnož benediktinského kláštera na Sázavě, ale už v roce 1149 byl z podnětu olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka nově osídlen premonstrátů ze Steinfeldu. Klášter dobře prosperoval, takže mohl zakládat další pobočky. Roku 1375 klášter vyhořel, po obnově byl dvakrát vypálen

husity (1420 a 1424). Mezi radikálními husitskými kazateli vynikl bývalý zdejší mnich Jan Želivský. Po husitských válkách Jiří z Poděbrad klášterní majetky zkonfiskoval a roku 1467 daroval čáslavskému hejtmanu Burianu Trčkoví z Lípy. Trčkové pak západní část kláštera přestavěli na tzv. Trčkův hrad s půvabnými renesančními sgrafity.

Klášterní obec obnovil strahovský opat Jan Lohel, který roku 1622 Želiv koupil od Marie Trčkové z Lípy. Od roku 1643 byl klášter opět samostatný, v letech 1645–1646 byl poškozen Švédy a od roku 1680 začala velká rekonstrukce.

Roku 1712 opět vyhořel, a při rekonstrukci v letech 1713–1720 byl kostel Narození Panny Marie přiléhající ke konventu přestavěn podle plánů Jana Blažeje Santiniho-Aichela ve stylu barokní gotiky. Santini přichází do Želiva v roce 1714, aby vypracoval projekt a sám stavbu dozoroval. Santiniho úkol v Želivě byl dostavět novou část a připojit ji k opravenému gotickému kněžišti. Osa kostela je nově opticky prodloužena předsíňkou a bočními věžemi, mezi které je umístěna gotická monstrance podle Santiniho návrhu. Komplikovaně je řešená prostorová koncepce interiéru, rozdělená visutými klenáky do třech lodí. Velmi křehce působí u bočních velkých oken průhledy do vrchního patra.

Další požár stihl želivský klášter roku 1907, poté byl opět opraven. V průběhu první světové války zde byl zřízen lazaret pro ruské i italské zajatce.

V dubnu 1950 v rámci „akce K“ došlo k násilnému obsazení všech velkých klášterů a řeholníci z celého Československa byli jednotkami SNB a Lidových milicí odvázeni na stanovená internační místa, především do internačního tábora Želiv. Ještě téhož roku byl klášter zrušen a v následujících šesti letech sloužil jako internační tábor pro politicky nepohodlné kněží a řeholníky, kterých tu žilo celkem 464. Byli mezi nimi např. pozdější kardinál František Tomášek, královéhradecký biskup a arcibiskup Karel Otčenášek, spirituál olomouckého semináře Antonín Šuránek (kandidát na blahoslavení), někdejší provinciál jezuitů Leopold Škarek nebo viceprovinciál téhož řádu Antonín Zgarbík. V roce 2011 zde byl obětí komunistického režimu odhalen památník.

Věžněné duchovní připomíná jedna stěna v ambitech kláštera, na které jsou ručně napsaná jména všech kněží a řeholníků, kteří zde nuceně pobývali. Na začátku srpna 2019 se zde konala Smírná pouť (v roce 880. výročí založení kláštera a 870. výročí příchodu premonstrátů do Želiva), při níž byl odhalen památník – bronzová socha Ježíše Krista na kříži. Autorem památníku je slovenský architekt Svetozár Ilavský. Jeho obětní stůl byl v roce 2018 instalován v želivském klášterním kostele Narození Panny Marie. Součástí místní expozice je i tzv. Okurková monstrece, kterou vězňeni kněží potají vyrobili ze skleněného dna lahve a z plechovek od okurek. Po roce 1954 se klášter proměnil v pobočku psychiatrické léčebny v Havlíčkově Brodě a budovy silně zchátraly. Roku 1990 byl klášter obnoven a v následujících letech důkladně opraven. 8. února 2010 byl zapsán na seznam národních kulturních památek.

S naším průvodcem jsme se vydali na obhlídku refektáře, který nás oslnil nádhernými freskami vztahujícími se k jídlu a pití: Poslední večeře, Král David hodující, Roční období, Chléb a víno, Bůh se stará o všechna stvoření, Sen blahoslaveného Huga o založení premonstrátského řádu, Svatý Norbert zakládající klášter v Prémontré a Kniže Soběslav zakládající klášter v Želivě. Secesní nábytek byl v padesátých letech převezen do Národního divadla jako rekvizita, díky tomu se dochoval.

V kapitulní síni nás zaujala nástěnná freska, vyobrazující starozákonní výjev, kdy Abrahám obětuje svého syna Izáka. Kolem celé místnosti se objevují další fresky, označující jednotu řádu. Je zde také vyobrazen želivský klášter v pozadí s dalšími menšími premonstrátskými kláštery v Čechách. V této místnosti se zachovalo původní dřevěné obložení. Býval zde opatský trůn, nad kterým byl vyobrazen klášterní znak a po obvodu sedadla pro premonstráty. Zde se bratři scházeli ke slavnostním událostem, jako byla volba opata nebo projednávání budoucnosti kláštera.

Sakristie je poslední místnost, nacházející se nejbliže ke vchodu do kostela. Místnost je celá obložena dřevěnými skříněmi pro potřeby opatů. Nachází se zde i umyvadlo, kde si vždy opat myl ruce před mší.

Knihovni sál, který v 18. století čítával až 12 000 převážně theologických svazků, není přístupný pro návštěvníky kláštera, protože se nachází v klauzuře. Dnes se knihovna rekonstruuje a vrací se zpět velké množství knih.

Prelatura byla přestavěna po požáru v roce 1907 v secesním stylu. Strop je vyzdoben mohutnou secesní freskou malíře Antonína Häulera, představující Pannu Marii s anděly, věřícími a řeholníky, tzv. české nebe.

Bývalé muzeum v pozdně gotickém, později renesančně upraveném Trčkově hradu, vystavěném po roce 1468, bylo rekonstruováno po požáru v roce 1907. V tzv. kazetovém sále na dřevěném kazetovém stropě je vyobrazena desítká českých Madon, včetně želivské. V čele sálu je dominantou freska Betléma, jejíž autor architekt B. Dvořák se inspiroval u Mikoláše Aleše, který v Želivě několikrát pobýval. V hradu je možno navštívit expozice československých motocyklů, včelařství a psychiatrie.

Na kostele zasvěceném Narození Panny Marie na první pohled upoutají pozornost dvě 44 metrů vysoké věže se zvony, spojené arkádovou předsíňkou. Na každé věži jsou pozlacené hodiny. Nad schody vedoucími do kostela jsou umístěny sochy sv. Cyrila a sv. Metoděje od sochaře Čňka Vosmíka z roku 1917. Nad portálem je umístěna socha Panny Marie držící v náručí děťátko, po stranách s dvěma anděly. Nad dveřmi do kostela je umístěn klášterní znak. Původní želivský kostel, zbudovaný opatem Reginardem r. 1139, byla románská bazilika o dvou apsidách a čtyřech oltářích. Dnes se kostel skládá z lodi hlavní a dvou lodí postranních. Santini dostal za úkol dostavbu nové části, připojené k původnímu gotickému kněžišti. Při přestavbě usiloval o centralizaci prostoru, čemuž vhodně napomáhá štuková žebrová klenba z kroužených hvězdic i visuté svorníky v arkádách. Délka hlavní lodi je více než 30 metrů, délka presbytáře 22 metrů, šířka trojlodí je 22 metrů, šířka presbytáře 8 metrů, výška hlavní lodi je 20 metrů, výška presbytáře 18 metrů.

Vnitřní zařízení kostela pochází z 1. poloviny 18. století. V presbytáři neboli kněžišti se nachází hlavní oltář, opatské křeslo, opatská hrobka, chórové lavice a malé varhany z roku 1743.

Hlavní oltář je vyobrazen jako královský rozprostřený plášť, uprostřed nějž se nachází umělecky cenný obraz Narození Panny Marie od malíře Václava Noseckého z Jihlavy. Plášť zakončuje koruna. Vedle hlavního oltáře stojí čtyři pozlacené sochy proroků znázorňující Ezechiela, krále Davida, Izaiáše a Jeremiáše. Pod nimi se nacházejí další dvě pozlacené sochy sv. Norberta a sv. Augustina od jihlavského sochaře Václava Hebla. Za oltářem je uchováno původní gotické sanktuárium, oltář je barokní dřevěná práce z roku 1730.

Boční oltář s Pannou Marií v plášti, s korunou a černou orlicí se nachází nejbližší k presbytáři nalevo, je zasvěcen Neposkvrněnému početí Panny Marie, a protější boční oltář s Ježíšem v plášti napravo Božskému Srdci Páně.

Oltář sv. Norberta znázorňuje světce, jak v kleče přijímá od Matky Boží bílé řeholní roucho a od sv. Augustina řeholi. Dvě velké sochy představují premonstrátské světce Evermoda a Jarlocha. Po stranách oltáře můžeme spatřit malé sochy krále Heroda, pastýře, sv. Tří králů a plačící Ráchel. Oltář se nachází na levé straně lodi. Oltář sv. Heřmana Josefa znázorňuje sv. Heřmana, kněze ze Steinfeldu, jak přijímá od Panny Marie snubní prsten. Oba oltářní obrazy namaloval vídeňský malíř Antonín Maulbertsch. Sochy zobrazují premonstrátské světce Gottfrída a Ludolfa. Sošky po jeho stranách představují sv. Jana Evangelistu, sv. Jana Křtitele, personifikaci Víry a udiveného správce svatební hostiny v Káni. U oltáře je umístěna socha svatého Josefa. Z doby opata Schindlera pocházejí další čtyři oltáře, nacházející se u pilířů chrámové lodi. Oltář svatého Prokopa, oltář svatého Jana Nepomuckého, oltář proroka Daniela, patrona opata Daniela Schindlera, oltář Arnošta z Pardubic, patrona opata Arnošta Morávka. V roce 2009 se původní obrazy vrátily do kostela. Červené opatské křeslo v kněžišti je zdobeno baldachýnem a třemi andělskými hlavami. Nad křeslem je vyobrazen klášterní znak s opatským kloboukem. Cínová křtitelnice je z roku 1629 od tehdejšího administrátora kláštera Jana Václava Althause. Barokní varhany vznikly v době opata Hlíny počátkem 18. století.

Archeologický průzkum z roku 2007 ukázal, že v hrobkách kostela jsou pohřbeni želivští opati, nejvýznamnější představitelé kláštera a zesnulí rodů spojených s želivským klášteřem.

Součástí kláštera je i pivovar. První pivo se v klášteře vařilo už ve 13. století. V roce 1907 pivovar společně s klášteřem vyhořel a k obnově vaření piva došlo až v roce 2003. Dnes se zde vaří tradiční pivo Godšalk, Haštal a Milo podle starých postupů.

Závěrem lze konstatovat, že asi stěží ve světě najdeme katolický klášter, který se v dějinách stal sídlem protestantské rodiny, vězením pro kněze nebo nemocnicí. Přes to všechno se s Boží pomocí premonstráti mohli vrátit do želivského „údolí štěstí“, kde znovu budují společenství a snaží se žít podle myšlenky zakladatele řádu.

Ing. Jana Hubená

Malý doplněk

Architektura Santiniho se vyznačuje častým kouzlením se světlem. Tak i v Želivi se již 300 let každoročně na svátek Narození Panny Marie se za příznivého počasí koná Santiniho korunovace světlem.

Sluneční paprsky procházejí oknem nad vchodem kostela a odráží mohutnou korunu, která je umístěná nad varhanami, přímo na hlavní oltář.

Ing. Ladislav Šupka

Cestou na Želiv: doktor František König a Hnutí Brontosaurus

Členové Muzejního spolku se vydali dne 27. srpna 2023 na plánovaný zájezd po stopách Santiniho do Želivského kláštera. Na program byla kromě prohlídky kláštera premonstrátů a kostela Nanebevzetí Panny Marie také prohlídka blízkého okolí – hřbitova s hrobem známé zpěvačky Nadi Urbánkové, hřbitovního kostela sv. Petra a Pavla, altánu v rohu hřbitova, válcové bašty, mohutného Žižkova dubu na kraji parku, opatské zahrady a expozice v Trčkově hradu.

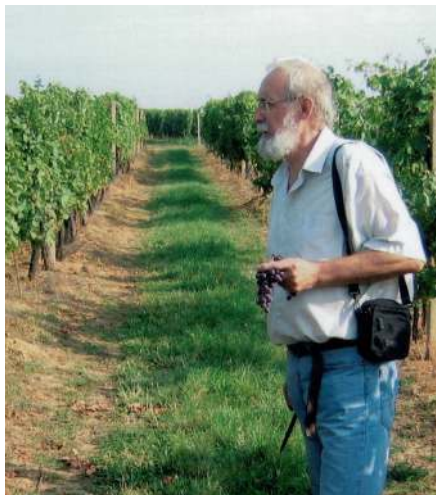
Cestou k Želivu přibývalo mračen a deště. Déšť nás provázel celou sobotu.

Zastávka autobusu byla u motorestu na okraji Velkého Meziříčí. Když jsem vystoupil z autobusu, mnoho lidí se mne ptalo: „A ty dneska nebudeš mluvit do mikrofonu?“ Také předseda spolku Ing. Šupka se dotazoval, jestli budu a jaké budu mít téma. Řekl jsem mu František König a Hnutí Brontosaurus. Tento v celém okrese, ne-li republice známý člověk, zemřel v nedožitých osmdesáti letech. Byl jsem plný vzpomínek na

něj, protože jsme vystudovali stejnou školu a dlouhý kus života jsme se znali a v mnohých věcech jsme spolupracovali. Rozlučka s ním proběhla ve smuteční síni ve Starém Městě dne 3. srpna 2023. Řeč při rozloučení s ním přednesl jeden jeho spolužák, který použil myšlenku Josefa Svatopluka Machara o tom, jak sedávali čtyři kamarádi spolu na lavičce. Když někdo z nich zemřel, uřezali část lavičky a čekali, kdo zůstane na lavičce jako poslední.

Vzpomínal jsem na Františka a cítil jsem potřebu se o zážitky podělit s účastníky zájezdu. U Františka bylo zajímavé to, že si brával každoročně dovolenou celý měsíc srpen a letos si vzal také 3. srpna dovolenou, ale už navěky.

Pracoval na Okresní hygienické stanici v Uh. Hradišti. Vždy, když jsem jej navštívil, František vymyslel tolik úkolů v oboru ochrany přírody, a když jsem od něj odcházel, hlava mně praskala z úkolů, které jsem od něj dostal. Kromě své pracovní náplně na OHS, jeho práce navíc byla vždy zaměřena na ochranu přírody, rostlin a živočichů. Pracoval jako okresní konzervátor ochrany přírody, byl společensky velmi činný. Spoluzakládal Studio amatérských filmů (SAF) spolu s Jiřím Demlem, MUDr. Ivanem Šplíchalem, Milanem Maňáskem a dalšími. Jeho kolegou byl Ing. František Mikš z odboru životního prostředí tehdejšího ONV Uh. Hradiště.

Na přelomu měsíců listopad a prosinec se konávaly v Klubu kultury soutěže, nejprve amatérských filmů, později i profesionálních filmů pod názvem Týká se to také tebe (TSTTT) spolu se soutěžní výstavou fotografií s tematikou ochrany přírody a životního prostředí. To se sjížděli ochranáři životního prostředí a odborníci na přírodu z celé republiky. Od pátku do neděle jsem vyslechl řadu přednášek, potkal se a podebatoval s řadou úžasných lidí. Dnes tato krásná akce téměř zanikla nebo se silně zredukovala do naprosto nevhodného termínu kolem 10. června. Akce se zúžila na výstavu fotografií a výstavu kaktusů.

František König uměl do okresu přitáhnout potřebné osobnosti, jako RNDr. Jana Čerovského, CSc., předního českého botanika, ekologa a ochránce přírody, nebo novináře a publicistu Ing. Josefa Velka a mnohé další. Byl průkopníkem myšlenky přírodně krásného okresu, bez odpadů a porušení přírodního prostředí. Jako důchodce chodil za mnou do Šlechtitelské stanice vinařské v Polešovicích, kde nám roky vedl odpadové a obalové hospodářství. Spolu s ním jsme kdysi v menší delegaci navštívili předsedu JZD Slušovice Ing. Františka Čubu kvůli budoucí spalovně odpadů. Zapamatoval jsem si heslo Františka Čuby, který řekl: „Pohostím i toho největšího nepřitele“.

Kolega König byl významným představitelem Hnutí Brontosaurus. Kořeny hnutí Brontosaurus spadají do roku 1974. Tento rok byl na konferenci OSN ve Stockholmu vyhlášen rokem životního prostředí. Díky pracovníkům Krajinné ekologie ČSAV a redakce Mladého světa s logem Vladimíra Jiráka vznikla v roce 1974 myšlenka akce Hnutí Brontosaurus. Byla zaměřena na přírodu. Konaly se víkendové akce v terénu. V roce 2004 proběhla oslava třiceti let Hnutí Brontosaurus v Telči, v roce 2009 v Archeoskanzenu na Modré u Velehradu. Oslavy čtyřiceti let proběhly opět v Telči. Hnutí Brontosaurus je nejstarší nepřetržitě působící organizací ochrany přírody v Česku. Působí v oblasti ochrany přírody, práce s mládeží a zážitkové pedagogiky. Má asi 1 200 členů a přes čtyřicet základních organizací. Kancelář sídlí v Brně a základní články po celé České republice. Motto organizace je: Chceme svět, ve kterém lidé nejsou lhostejní ke svému okolí, respektují a ctí přírodu a kulturní bohatství a společně o ně pečují.

Programové cíle Hnutí Brontosaurus

Vychovávat sebe i druhé prací, příkladem, hrou v přístupech k přírodě a celé planetě.

Ochránit přírodu a hledat cesty k souladu mezi ní a člověkem.

Pečovat o kulturní a historické dědictví.

Zajímat se o problémy společnosti.

Podporovat zdravé snahy usilující o odklon od konzumního života.

Dávat si navzájem radost.

V tomto duchu pořádat nápadité pracovní a zážitkové akce.

Pomáhat zejména mladým lidem vytvářet kolektivy umocňující pocit sounáležitosti a seberealizace.

Byly zakládány Stanice mladých přírodovědců, v okrese Uherské Hradiště byly natáčeny filmy o životním prostředí jako Akce Havran, Havran čeká a další. Často se na nich podílel námětem Josef Velek a Ing. Stanislav Štefka.

Byly pořádány výchovné přírodovědné letní tábory – ve Strání na Žabce a v Maršově u Uherského Brodu ve škole.

Na závěr jsem pronesl větu, že dnes už Hnutí Brontosaurus upadá a zaniká. To mně vyvrátila Ing. Jana Hubená, která ukončila mou řeč o Hnutí Brontosaurus v pozitivním slova smyslu.

V autobusu jsem ještě vzpomenu dvě nové a v červenci roku 2023 zapsané do Státní odrůdové knihy odrůdy révy vinné Muskana a Trasonia ze Šlechtitelské stanice vinařské, s.r.o., Polešovice a nález pryskyřníku velkého neboli velikého na dvou lokalitách na Salaši.

RNDr. Zdeněk Habrovanský

Dodatek závěrem:

Všichni jsme Františka Königa oslovovali pane doktore, ačkoliv mu tento titul nenáležel. Před léty jsem se ho na jeho titul zeptala: vystudoval odbornou biologii a chemii, studium ukončil jako promováný biolog. V době, kdy nastoupil do OHES, tam pracovala řada absolventů medicíny, oslovení doktore tedy bylo běžné... (pozn. B. R.)

Vydal Muzejní spolek v Uherském Hradišti

Texty: Eva Domincová, Zdeněk Habrovanský, Jana Hubená, Blanka Rašticová,
Ladislav Šupka, Věra Vyhliďová

Fotografie: Zdeněk Habrovanský, Tomáš Heřmánek, Antonín Hubený,
Miroslav Popelka, Ladislav Šupka

Grafická úprava: Michal Malina

**Slovácké
muzeum
v Uherském
Hradišti**

